

ons kenmerk
doorkiesnummer
e-mail
onderwerp

1/150038 KH/jvdh
070-3565235
henkens@nidi.nl

Beleidsdoorlichting artikel 8 Oudedagsvoor-
ziening

Renske Buijs
Afdeling Volksverzekeringen
Directie Stelsel en Volksverzekeringen
Ministerie van Sociale Zaken

Den Haag, 7 november 2019

Geachte mevrouw Buijs,

Graag geef ik mijn eindoordeel bij de beleidsdoorlichting artikel 8 Oudedagsvoorziening van de begroting van SZW over de periode 2013-2017. Hoofdvraag van deze beleidsdoorlichting is in hoeverre met het gevoerde beleid wordt bereikt dat armoede onder AOW-gerechtigden wordt voorkomen en AOW-ers niet met grote inkomensachteruitgang worden geconfronteerd na pensionering. Daarnaast worden de effecten van twee specifieke beleidswijzigingen – afschaffing van de partnertoeslag en verhoging van de AOW-leeftijd – op de inkomenspositie en arbeidsparticipatie van ouderen onderzocht.

Ik ben een aantal malen in de gelegenheid gesteld te reflecteren op de opzet en tussenrapportages. Tevens heb ik een reactie gegeven op de offerteaanvraag voor onderzoek, uit te voeren door een extern onderzoeksbureau, alsmede op het conceptrapport van het onderzoek inzake de effecten van verhoging van de AOW-leeftijd. In het licht van de doelstelling van de beleidsdoorlichting is de aanpak en methode mijns inziens adequaat.

De beleidsdoorlichting toont ons in algemene zin dat het Nederlandse pensioenstelsel van AOW gecombineerd met een pensioen in de 2^e of 3^e pijler zeer succesvol is in het voorkomen van armoede bij gepensioneerden. De AOW bereikt vrijwel iedereen en gepensioneerden hebben een veel lager armoederisico dan jongere leeftijdsgroepen. Tevens is het armoederisico in internationaal perspectief zeer laag. Afschaffing van de partnertoeslag en verhoging van de AOW-leeftijd hebben geleid tot een hogere arbeidsdeelname en beperkte extra gebruik van de Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO).

*instituut van de
koninklijke
nederlandse
akademie van
wetenschappen*

nederlands
interdisciplinair
demografisch
instituut

lange houtstraat 19
2511 cv den haag
p.o. box 11650
2502 ar den haag

tel. 070 356 52 00
fax. 070 364 71 87
info@nidi.nl
www/nidi.nl

Enkele aspecten zijn in de beleidsdoorlichting onderbelicht gebleven. In de eerste plaats de positie van mensen die onvolledige AOW hebben opgebouwd vanwege het feit dat men een deel van het leven niet in Nederland woonachtig is geweest. Deze groep kan bij ontbreken van genoeg pensioen in de 2^e pijler een beroep doen op de AIO in het kader van de Participatiewet. De AIO biedt een aanvulling tot bijstandsniveau als voldaan wordt aan de voorwaarden (onvoldoende andere inkomsten en weinig vermogen). Een toenemend aandeel gepensioneerden met een migratieachtergrond zal mogelijk in de toekomst gebruik moeten maken van de AIO, wat hun in een relatief kwetsbare positie plaatst na hun pensionering.

In de tweede plaats concentreert de beleidsdoorlichting zich vooral op het gemiddelde beeld van de inkomenspositie van ouderen. Er is weinig aandacht voor de heterogeniteit binnen dit beeld naar bijvoorbeeld geslacht, migratieachtergrond, leefvorm (bijvoorbeeld gescheiden). Uitkomsten kunnen voor deze categorieën personen sterk verschillen.

Ondanks deze kanttekeningen meen ik dat de beleidsdoorlichting een goed beeld geeft van de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid inzake de oudedagsvoorziening in de periode 2013-2017.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. C.J.I.M. Henkens

nederlands
interdisciplinair
demografisch
instituut

*Instituut van de
koninklijke
nederlandse
academie van
wetenschappen*